

**КОМИШУВАСЬКА СЕЛИЩНА РАДА
ЗАПОРІЗЬКОГО РАЙОНУ ЗАПОРІЗЬКОЇ ОБЛАСТІ**

дев'ятого скликання
шістдесят дев'ята чергова сесія

РІШЕННЯ

09.06.2026

смт Комишуваха

№ 5

**Про продовження дії Стратегії розвитку Комишуваської селищної
об'єднаної територіальної громади до 2028 року**

Керуючись статтею 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Законом України «Про засади державної регіональної політики», Законом «Про державне прогнозування та розроблення програми економічного і соціального розвитку України», постановою Кабінету Міністрів України від 04 серпня 2023 р. № 817 «Деякі питання розроблення Державної стратегії регіонального розвитку України і плану заходів з її реалізації та проведення моніторингу реалізації зазначених Стратегії і плану заходів», з метою забезпечення сталого економічного та соціального розвитку громади, Комишуваська селищна рада

ВИРІШИЛА:

1. Продовжити дію Стратегії розвитку Комишуваської селищної об'єднаної територіальної громади до 2028 року, інформація додається.
2. Оприлюднити дане рішення на офіційному веб-сайті Комишуваської селищної ради.
3. Контроль за виконанням даного рішення покласти на постійну комісію з питань прав людини, законності, депутатської діяльності і етики.

Селищний голова

Юрій КАРАПЕТЯН

ЗАТВЕРДЖЕНО

рішення 69 чергової сесії 9
скликання Комишуваської селищної
ради від 09 червня 2026 року № 5

Стратегія розвитку Комишуваської селищної об'єднаної територіальної
громади
до 2028 року

с-ще Комишуваха

2026 рік

ЗМІСТ

- **ВСТУП**
- **РОЗДІЛ І. АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА**
 - ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ
 - ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ
 - ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПОСЛУГИ
 - ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ
 - ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ГРОМАДИ
 - БЕЗПЕКА
- **РОЗДІЛ ІІ. SWOT-АНАЛІЗ**
- **РОЗДІЛ ІІІ. СЦЕНАРІЇ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**
- **РОЗДІЛ ІV. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**
- **РОЗДІЛ V. СТРАТЕГІЧНІ, ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ**
- **РОЗДІЛ VI. ПРОВЕДЕННЯ МОНІТОРИНГУ, ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ СТРАТЕГІЇ**

ВСТУП

Стратегічні документи є критично важливими для будь-якої громади, адже вони слугують орієнтиром для наших рішень і дій. Вони визначають наші цілі, завдання та шлях до їх досягнення.

Стратегія розвитку Комишуваської територіальної громади на період до 2027 року (далі – Стратегія) є документом стратегічного планування місцевого рівня, що визначає стратегічні, оперативні цілі та завдання для сталого розвитку територіальної громади. Стратегія розроблена відповідно до законів України «Про засади державної регіональної політики», «Про місцеве самоврядування в Україні», «Про стратегічну екологічну оцінку», а також з урахуванням Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення, затвердження, реалізації, проведення моніторингу та оцінювання реалізації стратегій розвитку територіальних громад, затверджених наказом Міністерства розвитку громад та територій України від 21.12.2022 № 265. Стратегія узгоджується зі стратегічними й оперативними цілями документів державного та регіонального рівнів: Державної стратегії регіонального розвитку на 2021–2027 роки (затверджено постановою Кабінету Міністрів України від 5 серпня 2020 р. № 695; оновлено відповідно до постанови Кабінету Міністрів України від 7 березня 2025 р. № 272 «Про внесення змін до деяких актів Кабінету Міністрів України щодо діяльності Міністерства розвитку громад та територій») та Стратегії регіонального розвитку Запорізької області на період до 2027 року (затверджено рішенням Запорізької обласної ради від 12.12.2019 № 134).

Мета розробки Стратегії полягає у вирішенні проблем економічного розвитку та підвищенні конкурентоспроможності громади, що сприятиме покращенню життя громадян. Стратегія зорієнтована на модернізацію всіх сфер життєдіяльності, на створення ефективної системи менеджменту, наближення до стандартів сталого розвитку, європейських критеріїв якості життя, на досягнення конкурентних позицій у регіональному та національному вимірах. Очікуваними результатами втілення Стратегії мають стати: підвищення бізнесової та туристичної привабливості громади через просування бренду громади серед інвесторів та туристів; підвищення рівня комфортності життєвого середовища населених пунктів громади та якості надання послуг; підвищення рівня доходів домогосподарств; збільшення кількості місць для працевлаштування в межах громади.

В умовах воєнного стану, який диктує нові та непередбачувані виклики, наша Стратегія набуває особливого значення. Ми ставимо перед собою великі цілі; наша мета – бути готовими до будь-яких змін і викликів, забезпечувати стабільність та добробут для кожного жителя громади.

Відтак, Стратегія розвитку Комишуваської територіальної громади до 2027 року є документом, що враховує спільні інтереси та бачення поступального розвитку громади, та зорієнтований на забезпечення економічного розвитку громади і покращення рівня життя її мешканців.

РОЗДІЛ 1.

АНАЛІТИЧНА ЧАСТИНА

ІСТОРИЧНИЙ РОЗВИТОК ГРОМАДИ. ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА ГРОМАДИ ТА ГЕОГРАФІЧНЕ РОЗТАШУВАННЯ. ПРИРОДНО-РЕСУРСНИЙ ПОТЕНЦІАЛ

Комишуваська територіальна громада була утворена 9 серпня 2016 року. До її складу входять адміністративний центр – селище Комишуваха, а також сім старостинських округів: Зарічненський, Новоіванівський, Новотавричеський, Новотроїцький, Новояковлівський, Щасливський і Яснополянський. Загалом громада охоплює тридцять населених пунктів.

Центром громади є селище Комишуваха, яке розташоване в глибокій долині на обох берегах річки Конки та її притоки Комишуватки (звідси й походить назва селища). Відстань до районного центру становить 31 км. На околиці Комишувахи розташована залізнична станція Фісаки (лінія Запоріжжя–Пологи). Через селище також проходить шосейний шлях.

Поблизу Комишувахи виявлено значні запаси корисних копалин промислового значення. Зокрема, тут залягають великі шари залізної руди, марганцевих руд, бурого вугілля, каолінів, білих кварцових пісків, вапняків і гранітів.

Навколо Комишувахи розташовано численні кургани – свідки давнього заселення придніпровських степів. Біля одного з них знайдено кам'яну сокиру-молот доби бронзи (II тисячоліття до н. е.). До наших днів збереглися руїни Нікітської фортеці, що належала до Дніпровської укріпленої лінії. У 1770 році, під час спорудження цієї фортеці, за чотири версти від неї було засновано солдатську слободу Павлівку (пізніше – Комишуваха). Спочатку тут збудували казарми, а потім – землянки, де мешкали майстрові та сім'ї рекрутів. Уже в перший рік після поселення жителі пережили жахливу моровицю, а через три роки – епідемію чуми, занесену з Туреччини. Населення, рятуючись від масових смертей, залишало оселі й тікало в степ.

Після ліквідації Запорізької Січі в 1775 році в Комишувасі оселилося кілька сімей запорізьких козаків. Згодом сюди почали прибувати втікачі-кріпаки та державні селяни. Вже від самого початку простежувалася значна майнова нерівність. Землеробство розвивалося повільно, натомість переважало скотарство: жителі вирощували худобу й коней, займалися ремеслами. Багатші господарі мали власні промислові підприємства – каменоломні, млини, олійниці тощо.

Перша світова війна спричинила значні втрати: до армії було мобілізовано 48% працездатних чоловіків Комишувахи. Унаслідок реквізицій кількість коней та робочої худоби скоротилася майже наполовину. Селяни дедалі менше обробляли землі, що призводило до розорення й зубожіння як бідняків, так і середняків.

24 січня 1921 року на загальних зборах мешканців Комишувахи було обрано сільську Раду, а 27 січня – волосну Раду. Головою сільвиконкому став П. О. Табарний. Депутати Ради організували виконання продрозкладки, відкрили бібліотеку з читальним залом, створили сільське споживче товариство, яке постачало біднякам необхідні товари за зниженими цінами.

Переломним у житті селян став 1929 рік: у селі організували два колгоспи – імені Ворошилова та імені Сталіна. Колгоспний лад поступово зміцнювався, і вже за кілька років сільське господарство стало колективним.

3 жовтня 1941 року німецько-фашистські загарбники захопили Комишувахи. У центрі селища, на подвір'ї колгоспу, було створено концтабір, де утримували полонених. 19 вересня 1943 року Комишувахи звільнили від окупації. Військкомат разом із червоними слідопитами встановив імена 123 загиблих радянських воїнів, їхні прізвища викарбувані на меморіальній дошці обеліска, встановленого над братською могилою.

У березні 1945 року Комишуваха стала центром новоствореного Комишуваського району. У 1950 році в межах сільради було укрупнено колгоспи: чотири артіль об'єднали в дві. На той час майже повністю відродилося саме селище: почав діяти райпромкомбінат із швейним, взуттєвим, гончарним, слюсарним та іншими цехами.

У 1957 році Комишуваха отримала статус селища міського типу. У 1963 році, після ліквідації Комишуваського району, селище увійшло до складу Оріхівського району, а у 2021 році, після укрупнення районів, – до складу Запорізького району.

Селище Зарічне (центр Заріченського старостинського округу)

До 1770 року землі Зарічного належали Кримському ханству. Для захисту своїх кордонів від набігів кримських татар і турецьких військ за наказом Катерини II у 1770 році на правому березі річки Конки було зведено ряд фортець, що увійшли до Дніпровської укріпленої лінії. Одна з них – Нікітська фортеця – дала початок селищу Дмитровому. До 1930 року ці землі були сінокосами й входили до радгоспу «Оріхівський». У 1934 році на цьому місці заснували радгосп «Димитрівський» тваринницького напрямку, де вирощували свиней, корів, коней та курей. Першим директором радгоспу став Березовський Федір Корнійович. У 2016 році село Дмитрове отримало статус селища й було перейменоване на Зарічне.

Село Новоіванівка (центр Новоіванівського старостинського округу)

Згідно з історичними даними, восени 1865 року у день Івана Богослова з села Жеребець (нині – Кірове) прибули поселенці з 80 родин на Велику Комишуваську балку. Священник відправив службу на місці майбутнього

поселення та дав йому назву Новоіванівка. Через складне матеріальне становище селяни восени змогли побудувати лише чотири землянки, а навесні 1866 року переселилися ще 76 родин. Наприкінці 1917 – на початку 1918 років тут точилася боротьба за встановлення радянської влади. У січні 1918 року в Новоіванівці створили революційний комітет на чолі з Грабком Левком Івановичем. Восени 1918 року було утворено сільську Раду. Цей період видався надзвичайно тяжким: неодноразово змінювалася влада, селян позбавляли землі. Через село пройшли німецькі загарбники, денікінська кіннота та махновці. Від рук махновців загинули голова сільської Ради Петро Гнатович Коломієць та його заступник Аріон Єгорович Іванченко.

У 1927 році почали створюватися товариства для спільного обробітку землі – їх нараховувалося одинадцять. У 1929 році в Новоіванівці утворили колгосп імені Карла Маркса, а в 1930 році на базі чотирьох товариств заснували колгосп імені Леніна, який проіснував до 2000 року. У 1958 році колгосп імені Леніна брав участь у сільськогосподарській виставці в Москві й отримав медаль виставки за високі досягнення у вирощуванні зернових, соняшнику, овочів і фруктів, а також за високі надої молока.

Під час Другої світової війни на фронт пішло 230 мешканців Новоіванівки, із них 154 не повернулися. До Німеччини було депортовано 45 юнаків та дівчат, четверо з яких не повернулися. У братській могилі села поховано 33 солдати, які загинули під час визволення Новоіванівки, із них 15 залишилися невідомими.

Селище Новотавричеське (центр Новотавричеського старостинського округу)

Колишній хутір Ново-тавричеськ прийняв перших поселенців наприкінці XIX століття. До революції 1917 року Новотавричеське було центральною садибою поміщика А. П. Мацка. Після Жовтневої революції селяни обробляли землю самостійно. У 1924 році на загальних зборах громади ухвалили рішення про створення сільськогосподарської артілі. У 1928 році заснували радгосп «Запорожець», який згодом реорганізували в радгосп імені Калініна. 22 вересня вважається днем визволення селища від німецько-фашистських загарбників.

Село Новотроїцьке (центр Новотроїцького старостинського округу)

Селище Новотроїцьке засноване в 1870 році вихідцями з села Жеребець (нині – Кірове). Назва походить від слова «Троїця», оскільки село було третім хутором, відокремленим від Жеребця. Вищим виконавчим органом на той час була сільська управа. У 1905 році в селі спалахнули бунти, що передували буржуазно-демократичній революції. У 1917 році в Новотроїцькому революційну роботу вів Щербина Павло Ісакович, який організував групу добровольців у Червону гвардію (20 чоловік) у Запоріжжі.

У 1920 році через село проходив загін Червоної армії «Камишенський полк» під командуванням С. М. Будьонного, який мобілізував коней для фронту. Світова та громадянська війна зруйнували місцеве господарство: село занепало, земля оброблялася неглибоко, почався голод. На початку Другої світової війни 117 жителів стали до лав захисників. 3 жовтня 1941 року село окупували німці. У вересні 1943 року Новотроїцьке звільнила Радянська армія. Після війни трудящі села швидко відновили господарство: придбали автомобіль, коней та необхідний сільськогосподарський інвентар. У 1950 році створили колгосп імені Кірова. У селі працювали школа, сільський клуб, магазин і дитячі ясла.

Село Новояковлівка (центр Новояковлівського старостинського округу)

Новояковлівку заснували переселенці з Пирятинського та Прилуцького повітів Полтавської губернії в 1861 році. Назву село отримало на честь однойменного поселення Яковлево. У 1900 році громаду прикрасила церква, при якій відкрилася церковно-приходська школа. Після скасування кріпосного права значну роль у розвитку села відіграли земства, які відкривали й утримували початкові школи. У 1920-х роках у Новояковлівці збудували земську школу.

Радянська влада встановлена в селі з січня 1918 року. 3 квітня по грудень 1918 року Новояковлівку тимчасово зайняли німецько-австрійські війська. У 1919 році відбулися зіткнення з денікінцями, які жорстоко розправилися із сільським головою Остахом А. І. Біля школи Новояковлівки стоїть обеліск на його честь. У січні 1920 року 45-та дивізія 14-ї армії визволила село від денікінців. У 1921 році знову встановили радянську владу, очоливши село сільський голова Чужко П. С. У тому ж році заснували сільськогосподарську артіль імені Леніна (першочергова назва – «Свобода»).

Початок Другої світової війни змусив колгоспників передати всю техніку військовим частинам Червоній армії. На фронті захищали Батьківщину 269 мешканців Новояковлівки, за подвиги 98 односельчан були нагороджені орденами й медалями. Після звільнення село практично зруйнували, залишилося лише шість жител. Завдяки наполегливості голови колгоспу Сергія Свиридовича Худася та інших жителів село було відбудоване.

Село Щасливе (центр Щасливського старостинського округу)

Село Щасливе виникло в 1840 році. Селян, які не корилися поміщику, виселяли на берег заболоченої балки, тому первісна назва села була Висилки. Переселенці добре цінували землю й залишалися тут назавжди. У 1860 році відкрили першу церковно-приходську школу. У 1920 році в селі обрали комітет незалежних селян (голова – Прилуцький В. Є.). У 1929 році на території села створили комуну. На початку Другої світової війни 127

мешканців стали до лав захисників. 3 жовтня 1941 року село окупували німці, а окупація тривала до 20 вересня 1943 року.

Село Яснополяна (центр Яснополянського старостинського округу)

Село Яснополяна заснували в 1837 році вихідці з села Жеребець (нині – Кірове). До 1964 року воно називалося Копані. З 1876 по 1892 рік у селі діяла перша церковно-приходська школа. У 1888 році на кошти заможних селян відкрили земську школу на два класи, розділені дерев'яною перегородкою. Після 1917 року, в часи лікнепу, у школі з'явився п'ятий клас. У 1934 році в Яснополяні відкрили семирічну школу, до якої належали учні кількох навколишніх сілрад (Новотроїцької, Вільнянської тощо).

У тридцяті роки розпочалася колективізація: у селі створили три колгоспи – «Маяк», «Червоний прапор» і «Піонер». З початком Другої світової війни з Яснополяни на фронт пішло близько 400 земляків. У листопаді 1941 року село тимчасово окупували німецько-фашистські війська. Не повернулися з війни 162 чоловіки. Після голодомору 1947 року, коли село було наполовину спустошене, люди почали переселятися з хуторів Ясний та Отрішки до Яснополяни. Поступово село відроджувалося: мешканці займалися переважно хліборобством та скотарством, а хутір Ясний офіційно скорочено в назву Ясна Поляна.

Висновки:

- Комишуваська територіальна громада була утворена 9 серпня 2016 року.
- До її складу входять адміністративний центр – селище Комишуваха – і сім старостинських округів: Зарічненський, Новоіванівський, Новотаврический, Новотроїцький, Новояковлівський, Щасливський, Яснополянський (усього – 30 населених пунктів).
- Центром громади є селище Комишуваха, розташоване за 31 км від районного центру.

ХАРАКТЕРИСТИКА НАСЕЛЕННЯ ТА ТРУДОВИХ РЕСУРСІВ

Демографічна характеристика громади включає аналіз чисельності населення, вікової структури, статевого складу, рівня народжуваності та смертності, а також міграційних процесів. Це важливий аспект планування соціально-економічного розвитку, оскільки від демографічних показників залежать потреби громади в освітніх, медичних, соціальних та інфраструктурних ресурсах. Демографічні дані відіграють ключову роль у плануванні, адже вони допомагають громаді визначати потреби та ефективно розподіляти ресурси. Ось кілька основних аспектів:

Освіта: знання кількості дітей у різних вікових групах допомагає прогнозувати необхідну кількість шкіл, класів та учителів.

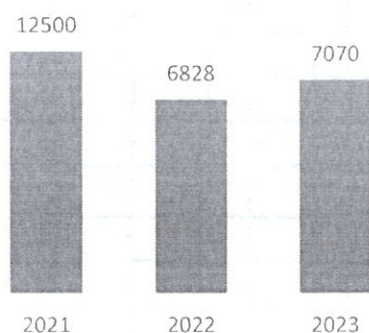
Охорона здоров'я: розуміння структури населення дозволяє планувати медичні послуги, визначати кількість закладів охорони здоров'я та необхідних фахівців.

Житлове будівництво та інфраструктура: зростання чи скорочення населення впливає на потребу в житлових комплексах, дорогах, комунальних послугах та транспортних системах.

Соціальна допомога: дані про працездатне населення та людей похилого віку допомагають формувати програми соціальної підтримки та пенсійного забезпечення.

Економічний розвиток: чисельність і склад робочої сили впливають на ринок праці, залучення інвестицій та розвиток бізнесу в регіоні.

Кількість населення

Аналіз динаміки чисельності населення Комишуваської громади за 2021–2022 роки показує значне скорочення кількості мешканців, що свідчить про серйозний демографічний спад. Таке різке зменшення зумовлене низкою факторів, зокрема міграцією населення через військові дії, погіршенням соціально-економічної ситуації та відтоком людей до інших регіонів або за кордон у пошуках безпеки та кращих умов життя. Проте, порівняно з 2022 роком, у 2023 році кількість населення зросла – мешканці повертаються до своїх домівок (схема 1). Демографічна ситуація в громаді зазнала суттєвих змін через війну, економічні труднощі та міграційні процеси.

Аналіз перспектив повернення осіб, які виїхали з Комишуваської громади, демонструє, що більшість мешканців готові повернутися за умови забезпечення безпеки. Безпека є ключовим чинником для повернення людей до громади.

Характеристика населення за статтю – важливий аспект соціально-економічного планування. Гендерна структура впливає на ринок праці, соціальну політику, демографічні тенденції та споживчі вподобання. Ось приклад характеристики населення за гендерною ознакою в нашій громаді з 2022 по 2024 рік.

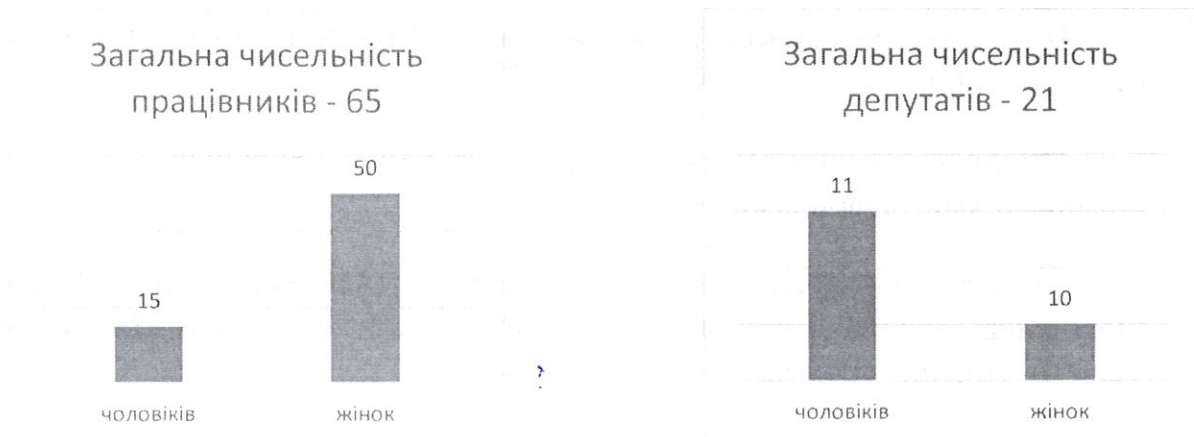
Таблиця. Населення громади з розбивкою за віком та статтю

Назва	Віков	Станом на 01.01.2022	Станом на 01.01.2023	Станом на 01.01.2024
-------	-------	----------------------	----------------------	----------------------

населен ого пункту	а груп а, повн их років	Місцев х мешкан ців	Місцев х мешкан ців, чоловікі в	Місцев х мешкан ців, жінок	ВПО О	ВПО, чолові ків	ВПО, жіно к	Місцев х мешкан ців	Місцев х мешкан ців, чоловікі в	Місцев х мешкан ців, жінок	ВПО О	ВПО, чолові ків	ВПО, жіно к	Місцев х мешкан ців	Місцев х мешкан ців, чоловікі в	Місцев х мешкан ців, жінок	ВПО О	ВПО, чолові ків	ВПО, жіно к
С-ще Комишуваха, с. Оларівка, с. Григорівське	0-5	228	101	127	15	9	6	38	19	19	59	21	38	41	20	21	100	57	43
	6-14	487	212	275	66	39	27	115	61	54	143	74	69	115	61	54	209	85	124
	15-18	205	103	102	38	17	21	39	12	27	162	89	73	46	20	26	83	44	39
	19-35	2103	1116	987	275	189	86	472	199	279	571	295	276	501	219	282	224	109	115
	36-59	2401	1093	1308	301	90	211	439	217	222	281	164	117	476	207	269	434	100	334
	60+	1412	715	697	69	47	22	918	405	513	336	174	162	912	406	506	403	206	197
	Всього	6836	3340	3496	764	391	373	2021	907	1114	1552	817	735	2091	933	1158	1453	601	852
Щасливський старостинський округ	0-5	26	15	11				14	8	6	1		1	14	8	6	1		1
	6-14	33	14	19				18	9	9	6	5	1	18	9	9	6	5	1
	15-18	12	7	5				6	0	6	2	2		6	0	6	1	1	
	19-35	205	108	97				121	49	72	4	2	2	189	55	134	3	2	1
	36-59	237	119	118				134	48	86	5	1	4	286	48	238	8	2	6
	60+	179	83	96				106	48	58	7	4	3	179	85	94	15	5	10
	Всього	692	346	346				399	162	237	25	14	11	692	205	487	34	15	19
Новотроїцький старостинський округ	0-5	22	9	13	-	-	-	30	21	9	4	2	2	30	21	9	4	2	2
	6-14	109	54	55	-	-	-	43	18	25	13	5	8	43	18	25	13	5	8
	15-18	43	21	22	-	-	-	32	11	21	1	-	1	32	11	21	1	-	1
	19-35	112	45	67	-	-	-	179	72	107	13	4	9	183	79	104	13	4	9
	36-59	118	58	60	-	-	-	138	54	84	18	7	11	138	54	84	18	7	11
	60+	229	116	113	1	-	1	143	68	75	16	8	8	143	68	75	16	8	8
	Всього	633	303	330	1	-	1	565	244	321	65	26	39	569	251	318	65	26	39
Зарічненський старостинський округ	0-5	21	12	9				18	8	10				18	8	10	1		1
	6-14	67	34	33				84	36	48	5	2	3	84	36	48	6	2	4
	15-18	45	21	24				34	12	22				34	12	22	2		2
	19-35	338	172	166				382	117	265	4		4	364	157	207	6	1	5
	36-59	617	301	316				289	124	165	6	2	4	218	96	122	17	9	8
	60+	366	119	247				367	192	175	12	5	7	305	104	201	627	12	15
	Всього	1454	659	795				1174	489	685	27	9	18	1023	413	610	59	24	35
Новотавричеський старостинський округ	0-5	69	37	32		0	0	52	27	25	13	7	6	52	27	25	13	7	6
	6-14	47	23	24	1	1	0	103	49	54	43	26	17	105	56	49	43	26	17
	15-18	32	12	20		0	0	98	44	54	9	3	6	98	44	54	9	3	6
	19-35	228	109	119		0	0	255	89	166	25	15	10	213	102	111	44	20	24
	36-59	418	200	218	4	3	1	389	102	287	64	32	32	391	112	279	80	40	40
	60+	231	141	90	3	1	2	284	75	209	61	26	35	284	75	209	56	21	35
	Всього	1025	522	503				1181	386	795				1143	416	727			
Новоіванівський старостинський округ	0-5	14	7	7	0	0	0	20	9	11	5	5	0	20	9	11	5	5	0
	6-14	41	19	22	0	0	0	42	14	28	8	8	0	42	14	28	8	8	0
	15-18	24	11	13	0	0	0	23	15	8	6	5	1	23	15	8	6	5	1
	19-35	128	50	78	0	0	0	181	62	119	7	0	7	183	59	124	7	0	7
	36-59	217	98	119	0	0	0	217	94	123	19	7	12	219	96	123	19	7	12

	60+	215	102	113	0	0		183	64	119	14	10	4	183	64	119	13	9	4
	Всього	639	287	352	0	0	0	666	258	408	59	35	24	670	257	413	58	34	24
Яснопольський старостинський округ	0-5	14	4	10	0	0	0	6	4	2	6	0	0	6	4	2	0	0	0
	6-14	31	17	14	0	0	0	28	11	17	0	0	0	28	11	17	0	0	0
	15-18	12	5	7	0	0	0	11	2	9	2	0	2	11	2	9	0	0	0
	19-35	136	47	89	0	0	0	222	84	138	7	4	3	222	84	138	17	6	11
	36-59	317	215	156	0	0	0	104	57	47	5	3	2	104	57	47	29	8	21
	60+	109	54	55	0	0	0	107	65	42	0	0	0	114	67	47	0	0	0
	Всього	673	342	331	0	0	0	478	223	255	14	7	7	485	225	260	46	14	32
Новоковлівський старостинський округ	0-5	14	5	9	0	0	0	2	1	1	0	0	0	2	1	1	0	0	0
	6-14	49	17	32	0	0	0	9	5	4	0	0	0	9	5	4	0	0	0
	15-18	16	10	6	0	0	0	5	2	3	0	0	0	5	2	3	0	0	0
	19-35	107	44	63	0	0	0	110	40	64	5	3	2	148	60	88	5	3	2
	36-59	219	91	128	0	0	0	142	58	84	2	0	2	157	72	85	2	0	2
	60+	143	45	98	0	0	0	76	36	40	0	0	0	76	29	47	0	0	0
	Всього	548	212	336	0	0	0	344	142	196	7	3	4	397	169	228	7	3	4

Також важливим елементом соціально-економічного розвитку є гендерна структура працівників громади та депутатського корпусу. Це допомагає оцінити рівень рівності між чоловіками та жінками у сфері зайнятості, доступ до ресурсів і можливості кар'єрного зростання.

Ринок праці Комишуваської громади має свої особливості та динаміку. За даними Запорізької обласної служби зайнятості, у січні–липні 2024 року послугами служби по області скористалися 16,1 тис. громадян, з яких 12,1 тис. були зареєстрованими безробітними. Станом на 1 серпня 2024 року в центрах зайнятості Запорізької області на обліку перебувало 7,5 тис. осіб, з яких 6,1 тис. були зареєстрованими безробітними. Кількість вакансій у базі даних служби зайнятості становила 1 258 одиниць, а на одну вакансію в середньому претендували 6 осіб.

Громада продовжує відчувати наслідки військових дій 2022 року, які призвели до виїзду населення та зниження рівня зайнятості. Однак динаміка міграції свідчить про повернення мешканців до своїх домівок.

Висновки:

Демографічний аналіз свідчить про значний вплив війни та міграційних процесів на чисельність і структуру населення Комишуваської громади. Зворотна динаміка у 2023 році вказує на поступове повернення мешканців за умови гарантії безпеки. Гендерна структура та стан ринку праці також формують соціально-економічні пріоритети громади й впливають на планування подальшого розвитку.

ІНФРАСТРУКТУРА ТА ПОСЛУГИ

Комишуваська селища територіальна громада розташована в Запорізькій області та включає адміністративний центр – селище Комишуваха.

Транспорт: У громаді є залізнична станція Фісаки та мережа автомобільних доріг. Через Комишуваху проходить шосейний шлях, що з'єднує громаду з іншими населеними пунктами Запорізької області. Діють автобусні маршрути, які забезпечують перевезення мешканців між селами та селищами громади, а також до міста Запоріжжя.

Корисні копалини: В околицях громади залягають залізна руда, марганцеві руди, буре вугілля, каоліни, кварцові піски, вапняки та граніти.

Історичні пам'ятки: Збереглися руїни Микитської фортеці, яка колись була частиною Дніпровської укріпленої лінії.

Гуманітарна допомога: Громада активно співпрацює з благодійними організаціями та фондами.

Медичні послуги: В рамках проекту «Мобільні клініки» проходять щотижневі візити мобільної гінекології в населені пункти Запорізької області. Лікарня громади працює в звичайному режимі.

Освіта

- Освітній процес у громаді здійснюється дистанційно. Це дозволяє забезпечувати безпеку дітей та підтримувати їхню психологічну стабільність.

- У громаді спостерігається скорочення кількості дітей, що істотно впливає на мережу закладів освіти (див. таблицю нижче).

Показники	2021 р.	2022 р.	2023 р.
Кількість дошкільних закладів, одиниць	6	6	4
Кількість дітей у дошкільних закладах, осіб	284	244	-
Кількість загальноосвітніх навчальних закладів, одиниць	8	8	8

Кількість учнів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	1270	1173	1128
Кількість учителів у загальноосвітніх навчальних закладах, осіб	133	131	121

Із восьми закладів загальної середньої освіти, що функціонували в громаді до лютого 2022 року, три були пошкоджені:

- Новоіванівська філія Комишуваської гімназії «Джерело» (будівля пошкоджена на 20 %)
- Щасливська філія Комишуваської гімназії «Джерело» (будівля пошкоджена на 20 %)
- Новотавричеська гімназія (будівля пошкоджена на 10 %).
- А ще чотири заклади були повністю зруйновані разом із технічним забезпеченням.

За інформацією, на території громади налічується 650 дітей віком від 6 до 18 років.

Освітня інфраструктура значно скоротилась через вплив воєнних дій та міграційні процеси.

Відсутність укриттів у закладах освіти ставить під загрозу безпеку дітей і обмежує можливість проведення очного навчання.

Дистанційне навчання залишається критично важливим і єдиним способом забезпечити безперервність освітнього процесу та збереження якості освіти до зведення захисних споруд, які дозволять відновити очний формат навчання.

Охорона здоров'я

Мережа закладів охорони здоров'я (далі – ЗОЗ) складається з 15 установ первинного рівня медичної допомоги:

П'ять амбулаторій загальної практики сімейної медицини, розташованих за адресами:

- селище Комишуваха, вул. Смирнова, буд. 3
- село Новоіванівка, вул. Шарова, буд. 51а
- село Новотавричеське, вул. Шкільна, буд. 47
- село Юрківка, вул. Спартака, буд. 12а
- село Таврійське, вул. Центральна, буд. 40

Вісім фельдшерсько-акушерських пунктів (ФАП) у селах:

- Щасливе
- Новояківлівка
- Магдалинівка
- Оленівка
- Новотроїцьке
- Жовта Круча
- Ясна Поляна
- Трудооленівка

Два пункти здоров'я у селах:

- Новорозівка
- Калинівка

Технічний стан будівель та приміщень ЗОЗ загалом задовільний, крім двох ФАП: у селах Магдалинівка та Новояківлівка, які перебувають під постійними обстрілами та потребують ремонту. Одна амбулаторія, розташована в селищі Зарічне (вул. Адміністративна), повністю зруйнована.

Однак є проблеми з організацією безпекових умов: в жодному ЗОЗ не облаштовано укриття, а поруч із ними також відсутні захисні споруди. Отже, є нагальна потреба у встановленні модульних укриттів.

В усіх медичних закладах створено умови для фізичного відвідування особами з інвалідністю та маломобільними особами (є пандуси, вказівні таблички та інші засоби, що відповідають вимогам, встановленим НСЗУ). Водночас слід удосконалити доступність для інших груп населення, зокрема пацієнтів з порушенням зору або слуху.

Медичне обслуговування населення громади здійснюється за пакетами медичних послуг, передбаченими для первинного рівня медичної допомоги. Ці пакети включають:

- діагностику та лікування поширених інфекційних і неінфекційних хвороб;
- проведення фізикальних, лабораторних та інструментальних обстежень;
- проведення профілактичних втручань (вакцинація) тощо.

Проте обсяг фінансування цих пакетів щороку змінюється, що ускладнює планування медичних послуг.

Проблема доступності базових медичних послуг мешканцям віддалених сіл пов'язана з відсутністю належного транспортного сполучення між населеними пунктами громади. Для вирішення цієї проблеми налагоджено

роботу виїзної мобільної медичної бригади. Лікар із медичною сестрою виїжджають до пацієнтів, здійснюють прийом, виписують ліки за програмою реімбурсації та видають гуманітарні медикаменти.

Аптеки

У громаді функціонують три аптечні заклади.

Для покращення забезпечення мешканців ліками та медичними виробами під час виїздів мобільної медичної бригади пацієнтам виписують рецепти, а ліки доставляють безпосередньо до місця проживання.

У період сезонних респіраторних захворювань зростає кількість звернень від батьків із дітьми через потребу в медичних продуктах. Також дорослі та діти з інвалідністю звертаються за рецептами на лікарські засоби, медичні вироби й технічні засоби реабілітації, направленнями до вузькопрофільних фахівців або на МСЕК/ЛКК для переоформлення групи інвалідності.

Соціальний захист

У Комишуваській селищній раді працюють Відділ соціального захисту та соціальної допомоги та Служба у справах дітей. Крім того, у громаді діє Комунальна установа «Центр надання соціальних послуг Таврійської сільської ради Запорізького району Запорізької області», яка, за договором з місцевою радою, надає соціальні послуги мешканцям. Загальна кількість працівників із послуги «догляд вдома» становить 13 осіб (усі – жінки), серед яких дві працівниці пенсійного віку.

Відділ соціального захисту та соціальної допомоги розташований у відремонтованому приміщенні ЦНАП і обладнаний для індивідуальної та групової роботи. У маленьких селах громади значну частину населення складають соціально вразливі групи. Наприкінці 2021-го 294 сім'ї отримували державну соціальну допомогу як малозабезпечені. У 2022 році – 80 сімей, у 2023 році – 21 сім'я, у 2024 році – 74 сім'ї. Зниження кількості отримувачів обумовлене змінами в законодавстві щодо критеріїв отримання допомоги.

Кількість осіб з інвалідністю, що проживають самотійно, але мають працездатних членів сім'ї, складає 383 особи. Багатодітних сімей – 55, прийомних сімей – 2.

У громаді мешкає понад 1 000 внутрішньо переміщених осіб (ВПО). У 2021 році їх було 773, у 2022 році – 1 964, у 2023 році – 1 967. Частина ВПО потребує соціальних послуг, насамперед адаптації, інтеграції та натуральної допомоги.

Найпоширенішою соціальною послугою є «догляд вдома», яку здебільшого отримують особи похилого віку. Через відсутність фахівця соціальної роботи робота з сім'ями, дітьми та молоддю потребує вдосконалення та розширення спектру послуг. Громада має значний досвід співпраці з міжнародними партнерами, що дає змогу надавати гуманітарну, психологічну, юридичну та медичну допомогу.

Адміністративні послуги

З 2019 року в громаді діє «Центр надання адміністративних послуг» (ЦНАП) Комишуваської селищної ради. ЦНАП оснащено вільним Wi-Fi, зонами самообслуговування, санвузлом та облаштовано для осіб з інвалідністю.

Через ЦНАП надають 132 адміністративні послуги – від реєстрації актів цивільного стану до видачі довідок, дозволів і інших документів. У 2023 році центр надав 6 228 послуг, а в 2024-му – 7 631, що свідчить про зростання ефективності та попиту серед населення. Щоб полегшити доступ до послуг для мешканців віддалених старостинських округів, створено віддалене робоче місце (ВРМ) у Новотавричеському старостинському окрузі.

У ЦНАП можна отримати відомості з Єдиного державного реєстру ветеранів війни й інші адмінпослуги в одному місці з максимально мінімальною кількістю візитів. Для пришвидшення обробки документів запроваджено QR-код для обміну через «Дію». Також у центрі працює система попереднього запису на прийом до адміністраторів, підключено сервіс УТОГ (перекладач жестової мови) та використовується мобільна валіза для обслуговування маломобільних мешканців і жителів віддалених населених пунктів, де ще не запрацювали ВРМ.

Житлово-комунальна інфраструктура та послуги

Житлово-комунальна інфраструктура та послуги є важливими для забезпечення комфортного життя мешканців громади. Вони сприяють підтримці стабільності соціально-економічного розвитку. У Комишуваській громаді житлово-комунальні послуги охоплюють такі сфери: теплопостачання, водопостачання, благоустрій та соціальні пільги.

- **Оплата комунальних послуг.** Своєчасна оплата за спожиті ресурси, особливо перед початком опалювального сезону, є надзвичайно важливою. Заборгованість може призвести до порушень стабільності роботи підприємств ЖКГ.

- **Пільги на житлово-комунальні послуги.** З 1 січня 2023 року механізм виплати пільг змінився – тепер їх надають виключно в грошовій (готівковій) формі. Завдяки цьому отримати допомогу можуть усі, незалежно від місця проживання.

• **Інформація від місцевої ради.** Актуальні новини щодо житлово-комунальних послуг публікують на офіційному Telegram-каналі Комишуваської селищної ради.

Основною метою житлово-комунальних послуг є забезпечення надійного та безперебійного постачання ресурсів, своєчасне обслуговування житлових будівель і створення належних санітарних та екологічних умов. Ці послуги відіграють критичну роль у підтримці якості життя мешканців, їхнього здоров'я і економічної активності.

У громаді діють два комунальні підприємства: – «Благоустрій» Комишуваської селищної ради Запорізького району Запорізької області; – «Комишуваський комунальник» Комишуваської селищної ради Запорізького району Запорізької області.

Житловий фонд

Житловий фонд громади складається з приватних будинків та багатоквартирних житлових будівель. Значну роль у розвитку житлової інфраструктури відіграють місцеві програми підтримки та благоустрою.

- Багатоквартирні будинки розташовані в селищах Комишуваха, Зарічне та Новотавричеське.
- Кількість приватних будинків становить 4 591.
- Кількість багатоквартирних будинків – 66.

Руйнування під час воєнних дій

Війна спричиняє значні руйнування, і Комишуваська громада не стала винятком. Важливо правильно організувати розбирання завалів, демонтаж пошкоджених об'єктів і поводження з відходами, щоб мінімізувати негативний вплив на довкілля. Місцеве самоврядування координує ці процеси за сприяння військових адміністрацій та волонтерських організацій. Окрім фізичних руйнувань, війна має серйозні екологічні наслідки, зокрема забруднення довкілля.

Найбільше постраждало село Новояковлівка, де всі 201 приватне домогосподарство було або пошкоджене, або зруйноване (100 %). У селищі Комишуваха пошкоджено 300 із 1 487 приватних домоволодінь, а також 25 із 25 багатоквартирних будинків (100 %). У селі Довгалівка нараховано 69 пошкоджених із 250 приватних будинків (27,6 %). Деякі населені пункти не зазнали руйнувань; дані наведено в таблиці нижче.

Таблиця. Руйнування приватних домогосподарств та багатоквартирних будинків у Комишуваській громаді

Назва населеного пункту	Кількість приватних домогосподарств	Пошкоджені	Зруйновані
смт Комишуваха	1487	300	8
с-ще Зарічне	208	88	8
с.Григорівське	67	0	
с.Одарівка	111	0	
с. Жовтеньке	76	4	
с.Новоіванівка	300	24	
с.Дружне	18	0	
с.Дудникове	17	0	
с.Кущове	58	6	
с-ще Новотавричеське	280	26	1
с.Вільне	65	0	
с-ще Кирпотине	75	5	
с.Оленівка	316	0	
с.Тарасівка	61	0	
с.Новотроїцьке	133	16	
с.Блакитне	48	4	
с.Веселе	28	0	
с.Жовта Круча	132	19	
с.Новорозівка	108	0	
с.Славне	40	0	
с.Новояковлівка	201	182	19
с.Запасне	29	3	
с.Магдалинівка	156	50	4
с.Новобойківське	14	3	
с.Щасливе	239	0	
с-ще Калинівка	49	0	
с.Трудолюбівка	12	0	
с. Новомихайлівка	13	0	
с.Ясна Поляна	205	0	0
с.Трудооленівка	45	0	0
Всього:	4591	737	40
Загальна кількість багатоквартирних будинків	60		
Комишуваха	25	25	0
Зарічне	21	21	0
Новотавричеське	10	0	1
Щасливе	4	1	0

Назва населеного пункту	Кількість багатоквартирних будинків	Пошкоджені	Зруйновані
Комишуваха	25	25	0
Зарічне	21	21	0
Новотавричеське	10	0	1

Не зважаючи на такі пошкодження, Комишуваська громада активно працює над відновленням та розвитком. Відновлення включає перелік проєктів регіонального розвитку. Громада також отримує підтримку від донорів та волонтерів через програму «Відновлення», що допомагає мешканцям отримати компенсацію за пошкоджене житло.

Станом на 01.05.2025 рік за програмою «Відновлення» подано 398 заяв про пошкоджене майно, з яких 332 заявника отримали компенсацію загальною сумою 29,780,632.02 гривень. За зруйноване майно подано 49 заяв, з них сформовано 36 сертифікатів на загальну суму 34,668,492.02 гривень, та 2 грошові компенсації на відбудову загальною сумою 2,449,733.60 гривень, на підставі сформованих сертифікатів придбано 20 квартир та будинків. В більшості випадків нерухомість заявники придбали в м. Запоріжжі.

ПІДПРИЄМНИЦЬКЕ СЕРЕДОВИЩЕ

У Комишуваській територіальній громаді функціонує багато підприємств, що демонструють успішний розвиток. Так, у сфері сільського господарства активно працюють ТОВ «Агрофірма Лев», ТОВ «Крепиш СВ» та ТОВ «Агропроект», які демонструють стабільне зростання виручки.

У громаді мережа закладів торгівлі, громадського харчування та побутових послуг забезпечує обслуговування мешканців лише в самому селищі Комишуваха. У старостинських округах торгових закладів недостатньо або їх узагалі немає. Така ситуація зумовлена низкою причин: частина приватних підприємств виїхала з цих територій, а інші побоюються вести бізнес через близькість лінії фронту.

Найголовнішою проблемою підприємців сьогодні є наслідки військових дій.

Таблиця. Перелік пошкоджених та зруйнованих підприємств

Адреса	Назва	Пошкодження
смт Комишуваха, вул. Польова, 9	Спеціалізоване орендне управління № 22	Частково
смт Комишуваха, вул. Жовтнева, 11	Філія «Оріхівський райавтодор»	Частково
смт Комишуваха, вул. Горького, 1А, Б, Г, Ж	«Комишуваський завод металевих виробів»	Зруйновано
смт Комишуваха, вул. Гоголя, 56	КП «Міжгосподарчий комбікормовий завод»	Частково
смт Комишуваха, вул. Горького, 2А	ТОВ «Агромаркет плюс»	Частково
смт Комишуваха, вул. Горького, 4	ТОВ «Запорізький експериментальний завод	Частково

	транспортних засобів»	
смт Комишуваха, вул. Кооперативна, 2	Церква	Зруйновано
смт Комишуваха, вул. Кооперативна, 3	молитвений дім	Частково
смт Комишуваха	ФГ «Інжектор»	Частково
с. Новоіванівка, вул. Патріотична, 20 А	ФГ «Кривохатько В.В.»	Частково

ФІНАНСОВИЙ СТАН ТА БЮДЖЕТ ГРОМАДИ

Фінансовий стан територіальних громад України, включно з Комишуваською, залежить від багатьох чинників: рівня власних доходів місцевого бюджету, державних субвенцій, економічної активності регіону та впливу воєнного стану.

Аналіз виконання бюджетів у 2024 році показав, що громади адаптувалися до нових умов і продовжують реалізовувати головні завдання бюджетної політики, зокрема підтримку сил оборони та заходи з територіальної оборони.

Надходження коштів у 2024 році

- Загальна сума: 221 944 846 грн
 - Власні надходження: 41 909 150 грн
 - Офіційні трансферти: 180 035 696 грн

Видатки у 2024 році

- Загальна сума: 114 331 320 грн
 - Селищна рада: 23 909 648 грн
 - Освіта: 54 693 262 грн
 - Культура: 3 893 457 грн
 - Соціальний захист: 5 099 922 грн
 - Житлово-комунальне господарство: 8 916 695 грн
 - Міжбюджетні трансферти: 655 326 грн
 - Медицина: 9 068 300 грн

Офіційні трансфери у 2024 році

- Загальна сума: 180 035 696 грн
 - Освітня субвенція: 36 216 300 грн
 - Базова дотація: 13 130 500 грн
 - Додаткова дотація з державного бюджету місцевим бюджетам: 124 068 800 грн
 - Інші субвенції з місцевого бюджету: 1 620 096 грн
 - Інші дотації з місцевого бюджету: 5 000 000 грн

Обсяг коштів виділених з місцевого бюджету на фінансування потреб оборони та соціального захисту військовослужбовців – 7 544 281 грн.

З 2022 року громада зіткнулася з помітним скороченням доходів через наслідки військових дій та економічний спад у регіоні.

БЕЗПЕКА

На території Комишуваської громади впроваджено безпековий проєкт «Поліцейський офіцер громади». Поліцейський офіцер громади – це представник Національної поліції України, який працює у певній територіальній громаді, забезпечуючи порядок і безпеку. Його завдання – щодня підтримувати правопорядок, запобігати вчиненню правопорушень і оперативно реагувати на проблеми місцевих мешканців.

РОЗДІЛ II. SWOT-АНАЛІЗ

SWOT-аналіз – метод стратегічного планування, що базується на встановленні зв'язку між типовими для територіальної громади сильними та слабкими сторонами, а також зовнішніми можливостями й загрозами. Результати аналізу можуть бути використані для формулювання й вибору стратегічних і оперативних цілей розвитку громади.

ВНУТРІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

СИЛЬНІ СТОРОНИ (позитивні фактори громади, які можуть бути використані для її розвитку)	СЛАБКІ СТОРОНИ (негативні фактори громади, які заважають її розвитку)
1. Розвинена інфраструктура. Громада має структуровану систему управління, що включає адміністративний центр у селищі Комишуваха. 2. Активна місцева влада. Депутати громади активно підтримують ініціативи, спрямовані на розвиток території та реалізацію державних програм. 3. Гуманітарна допомога. Громада отримує підтримку від благодійних організацій, що сприяє забезпеченню мешканців необхідними ресурсами. 4. Географічне розташування. Велика територія громади (530,55 км²) дозволяє ефективно розвивати сільське господарство та інші галузі. 5. Активна участь у грантових програмах і конкурсах. Цей фактор сприяє залученню додаткових коштів і ресурсів для реалізації місцевих проєктів. 6. Старт відновлювальних робіт на зруйнованих об'єктах. Це свідчить про готовність громади запускати реконструкцію інфраструктури. 7. Співробітництво із донорами та проєктами. Громада взаємодіє з міжнародними та місцевими партнерами, що сприяє отриманню	1. Обмежені фінансові ресурси. Громада залежить від державних субвенцій і грантів, що ускладнює реалізацію власних програм. 2. Відсутність транспортного сполучення між деякими населеними пунктами. Це обмежує мобільність мешканців і доступність послуг. 3. Низька якість централізованого водопостачання. Існують проблеми з водопостачанням і його технічним станом. 4. Низький рівень енергоефективності в комунальній і житловій сферах. Комунальні заклади й приватний сектор мало використовують альтернативні джерела енергії. 5. Руйнація комунальної інфраструктури під час військових дій. Пошкоджені або знищені об'єкти ЖКГ ускладнюють надання базових послуг. 6. Забрудненість територій вибухонебезпечними предметами. Це створює ризики для безпеки мешканців і потребує очищення. 7. Призупинення діяльності місцевого бізнесу через пошкодження від військових дій. Частина підприємців залишила

грантів і технічної допомоги. 8. Проведена оптимізація закладів освіти. Це підвищує ефективність використання ресурсів та покращує якість навчального процесу. 9. Наявність поліцейського офіцера громади. Це забезпечує оперативний зв'язок із Національною поліцією та сприяє підтриманню правопорядку на місцях.	регіон, що знижує економічну активність. 8. Відсутність умов для безпечного освітнього процесу. Школи й дитячі заклади не завжди мають укриття, що ускладнює очне навчання.
--	--

ЗОВНІШНЄ СЕРЕДОВИЩЕ

МОЖЛИВОСТІ (позитивні фактори зовнішнього впливу, які сприяють розвитку громади)	ЗАГРОЗИ (негативні фактори зовнішнього впливу, які заважають розвитку громади)
1. Завершення військових дій. Це створить сприятливі умови для відновлення інфраструктури та бізнесу. 2. Розширення проєктів міжнародної технічної допомоги в Україні. Такі програми підтримуватимуть відновлення громад і розвиток інфраструктури. 3. Затвердження та реалізація Плану Відновлення України. Додаткова підтримка державою сприятиме фінансуванню реконструкції та модернізації об'єктів. 4. Громадська активність. Ініціативність мешканців, наявність громадських організацій і місцевих проєктів створює сприятливе середовище для розвитку. 5. Підтримка держави та міжнародних програм. Фінансування соціальних і економічних проєктів сприятиме інвестиціям у громаду. 6. Очікуване зростання	1. Активізація військових дій. Прямо загрожує безпеці мешканців і унеможливорює стабільне функціонування економіки та інфраструктури. 2. Скорочення закордонної фінансової підтримки заходів з відновлення. Недостатнє фінансування від донорів ускладнює реалізацію ремонтних та будівельних робіт. 3. Наслідки війни. Постійні руйнування, забруднення територій і психологічний тиск знижують привабливість регіону для мешканців і бізнесу. 4. Економічні труднощі. Нестабільність фінансування, низька інвестиційна активність та залежність від державних субсидій уповільнюють розвиток. 5. Демографічні виклики. Зменшення населення через міграцію, старіння та низька народжуваність погіршують соціально-економічну ситуацію. 6. Екологічні проблеми.

зацікавленості іноземних інвесторів. Євроінтеграційні процеси України стимулюють фінансову підтримку з-за кордону. 7. Міжнародні програми сталого розвитку та енергонезалежності. Вони можуть допомогти вирішити проблеми з водопостачанням, енергоефективністю та реконструкцією житлового фонду.	Забруднення довкілля та ризики зміни клімату можуть негативно позначитися на агросекторі та здоров'ї мешканців. 7. Соціальні питання. Нестача молодіжних ініціатив та низький рівень громадської активності знижують потенціал розвитку. 8. Підвищення соціальної напруги. Зростання цін на енергоносії, продукти харчування та послуги збільшує навантаження на бюджети сімей.
---	--

РИЗИКИ

СЛАБКІ СТОРОНИ	ПОСИЛЮЮТЬ	ЗАГРОЗИ
1. Обмежені фінансові ресурси – громада може залежати від державних субвенцій та грантів, що впливає на реалізацію місцевих програм. 2. Відсутність транспортного сполучення між деякими населеними пунктами громади 3. Низький рівень забезпечення та якість централізованого водопостачання 4. Недостатній рівень енергоефективності комунальної та житлової сфери громади, низький рівень застосування альтернативної енергетики 5. Руйнування комунальної інфраструктури під час військових дій 6. Забрудненість територій вибухонебезпечними предметами. 7. Призупинення діяльності місцевого бізнесу, через пошкодження від військових дій 8. Відсутність умов для безпечного освітнього процесу		Активізація військових дій, їх наближення до та на територію громади. Скорочення закордонної фінансової підтримки заходів з відновлення інфраструктурного середовища громади. Підвищення соціальної напруги в результаті зростання цін на енергоносії, продукти харчування та послуги. Загальний вплив наслідків війни.

Загрози, з якими стикається Комишуваська громада, значно поглиблюють її слабкі сторони та створюють серйозні ризики для розвитку. Активізація військових дій не лише ускладнюють створення безпечного середовища для життя та роботи, але й безпосередньо загрожують відновленню інфраструктури, зруйнованої під час бойових дій. Це ускладнює забезпечення безпечних умов для освітнього процесу та призводить до забрудненості територій вибухонебезпечними предметами. Загрози, пов'язані з війною, знижують привабливість громади для інвесторів та сприяють релокації бізнесу, що ще більше посилює проблему призупинення місцевого бізнесу і відтоку працездатного населення.

Скорочення закордонної фінансової підтримки в країні негативно впливає на можливість відновлення інфраструктури громади. Без достатнього фінансування складно покращити транспортне сполучення між населеними пунктами, провести ремонт доріг, а також забезпечити належне водопостачання та водовідведення. Це, в свою чергу, поглиблює проблему недоотримання комунальних послуг у повному обсязі та підвищує залежність громади від зовнішніх джерел фінансування.

Підвищення соціальної напруги через зростання цін на енергоносії та продукти харчування поглиблює вже існуючі слабкі сторони громади.

ВИКЛИКИ

СЛАБКІ СТОРОНИ	ЗМЕНШУЮТЬ	МОЖЛИВОСТІ
1. Обмежені фінансові ресурси – громада може залежати від державних субвенцій та грантів, що впливає на реалізацію місцевих програм. 2. Відсутність транспортного сполучення між деякими населеними пунктами громади 3. Низький рівень забезпечення та якості централізованого водопостачання 4. Недостатній рівень енергоефективності комунальної та житлової сфери громади, низький рівень застосування альтернативної енергетики 5. Руйнування комунальної інфраструктури під час військових дій 6. Забрудненість територій вибухонебезпечними предметами. 7. Призупинення діяльності місцевого бізнесу, через пошкодження від військових дій 8. Відсутність умов для безпечного освітнього процесу	The diagram shows arrows pointing from the 'МОЖЛИВОСТІ' column to the 'СЛАБКІ СТОРОНИ' column, indicating how opportunities can address weaknesses. Specifically, arrows point from '1. Завершення військових дій' to '5. Руйнування комунальної інфраструктури...', '2. Розширення діяльності в Україні проєктів міжнародної технічної допомоги...' to '1. Обмежені фінансові ресурси...', '3. Затвердження та реалізація Плану Відновлення України' to '2. Відсутність транспортного сполучення...', '4. Очікуване зростання зацікавленості іноземних інвесторів...' to '1. Обмежені фінансові ресурси...', '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '1. Обмежені фінансові ресурси...', '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '2. Відсутність транспортного сполучення...', '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '3. Низький рівень забезпечення та якості...', '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '4. Недостатній рівень енергоефективності...', '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '6. Забрудненість територій...', '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '7. Призупинення діяльності...', and '5. Продовження отримання міжнародної допомоги...' to '8. Відсутність умов для безпечного освітнього процесу'.	1. Завершення військових дій 2. Розширення діяльності в Україні проєктів міжнародної технічної допомоги, які підтримуватимуть, в тому числі і відновлення громад. 3. Затвердження та реалізація Плану Відновлення України 4. Очікуване зростання зацікавленості іноземних інвесторів до України завдяки продовженню євроінтеграційних процесів та відродженню економіки. 5. Продовження отримання міжнародної допомоги в значущому для України обсязі на відновлення транспортної, енергетичної, соціальної інфраструктури

Потенційна можливість впровадження можливостей для розвитку Комишуваської громади може значно зменшити негативний вплив її слабких сторін. По-перше, завершення військових дій створить умови для відновлення інфраструктури, що критично необхідно для покращення якості доріг, відновлення транспортного сполучення між населеними пунктами громади. Це також створить умови для безпечного освітнього процесу, що наразі є важливою проблемою через руйнацію закладів освіти та відсутність безпечних умов для навчання.

Затвердження Плану Відновлення України та політична підтримка ЄС і США сприятимуть проведенню реформ, що покращать бізнес-клімат і зацікавлять іноземних інвесторів. Це, своєю чергою, допоможе відновити місцевий бізнес, який був призупинений через війну, знизити залежність громади від міста, а також розвинути якісні та доступні для населення послуги соціальної сфери. Залучення інвесторів створить можливість для розвитку нових промислових зон і підвищення рівня зайнятості серед населення, особливо працездатного віку, який значно зменшився внаслідок війни.

Можлива участь у різних міжнародних програмах сталого розвитку та енергонезалежності також допоможе вирішити проблему забезпечення громади централізованим водопостачанням. Це сприятиме покращенню якості комунальних послуг. Повоєнна реалізація стратегії розвитку країни і громад на основі інноваційних технологій дасть поштовх для розбудови соціальної сфери та покращення технічного стану будівель, особливо в контексті їхньої відповідності вимогам безбар'єрності.

Можливості відновлення громади через міжнародну підтримку, завершення військових дій та залучення інвесторів можуть значно зменшити негативний вплив слабких сторін Комишуваської громади. Реалізація реформ і програм допомоги допоможе відновити інфраструктуру, створити нові робочі місця та підвищити рівень соціальної згуртованості громади. У сукупності всі ці можливості дозволять подолати критичні недоліки, пов'язані з руйнуванням інфраструктури, низьким рівнем енергоефективності та соціальною нестабільністю, та сприятимуть сталому розвитку громади.

Зовнішні можливості для Комишуваської громади, такі як завершення військових дій, міжнародна допомога, політична підтримка та інвестиції, створюють передумови для розвитку громади. Вони значно посилюють її сильні сторони, відновлюючи інфраструктуру, зміцнюючи економіку, залучаючи інвесторів та покращуючи співпрацю з міжнародними донорами. У сукупності ці можливості відкривають шлях для сталого розвитку громади на основі інноваційних технологій.

Висновки

SWOT-аналіз ідентифікує ключові сильні та слабкі сторони Комишуваської громади, а також зовнішні можливості й загрози. Сильними сторонами є розвинена інфраструктура, активна місцева влада, підтримка благодійників, сприятливе географічне розташування, участь у грантових програмах, початок відновлювальних робіт, співпраця з донорами, оптимізація освітніх закладів і наявність поліцейського офіцера громади.

Натомість внутрішні слабкі сторони – обмежені фінансові ресурси, низька якість транспортного та водопостачання, низька енергоефективність, руйнування інфраструктури, забрудненість територій, призупинення бізнесу та відсутність безпечних умов для навчання – є критичними факторами, які ускладнюють розвиток.

Зовнішні можливості, такі як завершення бойових дій, міжнародна технічна допомога, реалізація Плану Відновлення України, активність громадськості та підтримка інвесторів, можуть сприяти припиненню руйнувань і покращенню економічної ситуації. Однак загрози – активізація військових дій, скорочення зовнішнього фінансування, наслідки війни, економічні труднощі, демографічні виклики, екологічні проблеми, соціальні питання й підвищення цін – посилюють слабкі сторони та знижують ефективність використання можливостей.

Для сталого розвитку громади необхідно зосередитися на підвищенні енергоефективності, забезпеченні безпеки населення, модернізації водопостачання і транспортної інфраструктури, а також у пошуку додаткових ресурсів (інвестицій, грантів, міжнародної допомоги). Успішна реалізація цих кроків дозволить мінімізувати вплив загроз і посилити сильні сторони, забезпечивши довгострокову стабільність і розвиток Комишуваської селищної ОТГ.

РОЗДІЛ III. СЦЕНАРІЙ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Сценарне моделювання громади – це ефективний метод аналізу та прогнозування розвитку місцевої спільноти. Воно дозволяє оцінити вплив різних чинників на майбутнє громади, розглянути альтернативні сценарії розвитку та визначити оптимальні стратегії. Окрім об'єктивного аналізу соціально-економічної ситуації Комишуваської територіальної громади, слід проводити аналіз зовнішнього середовища та можливих позитивних і негативних тенденцій в Україні. Формування можливих сценаріїв розвитку громади здійснено на основі демографічних тенденцій, а також оцінки внутрішньої та зовнішньої ситуації в країні.

У лютому 2022 року розпочалося повномасштабне вторгнення Російської Федерації в Україну. 24 лютого 2022 року Указом Президента України введено воєнний стан, який діє досі. Війна спричинила руйнівний вплив на життя людей, масове порушення ланцюгів економічної діяльності та руйнування інфраструктури, що призводить до значних економічних втрат в Україні й у Європі.

Продовження воєнних дій на території України й постійні обстріли тилових регіонів не дозволяють остаточно оцінити наслідки агресії та значно ускладнюють розроблення реалістичних прогнозів економічного й соціального розвитку Комишуваської територіальної громади та бюджетних показників на середньо- та довгостроковий період.

Високий ступінь невизначеності є характерною ознакою поточного стану: як з погляду часу та інтенсивності військових дій, так і щодо масштабу подальших руйнувань. Значна невизначеність щодо ключових макроекономічних припущень призводить до різних варіантів прогнозу з широкими межами відхилень. Високі ризики ускладнюють процес прогнозування й знижують точність прогнозів.

Подальший розвиток напряду залежить від перебігу подій на фронті. За поточної військової, політичної та економічної невизначеності будь-які довгострокові прогнози є недостатньо реалістичними. Можливо лише окреслити потенційні сценарії й оцінювати їхню ймовірність та пов'язані ризики під час виконання Стратегії з урахуванням змін зовнішніх і внутрішніх умов.

Основні прогнозні показники мають попередньо-орієнтовний характер і можуть бути скориговані на основі уточнення статистичних даних, зміни поточної військової та соціально-економічної ситуації, а також сценарних умов функціонування економіки з урахуванням внутрішніх і зовнішніх загроз та ризиків.

У кожному сценарії закладено базові припущення щодо чинників впливу. Основними сценаріями розвитку є:

- інерційний (песимістичний),
- базово-оптимістичний.

Інерційний (песимістичний) сценарій розвитку

Цей сценарій ґрунтується на припущенні, що впродовж планового горизонту баланс зовнішніх і внутрішніх чинників залишатиметься незмінним. Інакше кажучи, громада рухатиметься за інерцією, а воєнна й соціально-економічна ситуація не сприятимуть її розвитку.

Національний рівень	Місцевий рівень
1. Довготривала війна. Війна триває, лінія фронту змінюється періодично. 2. Населення України драматично скорочується. 3. Зростають видатки державного бюджету на утримання Збройних сил і військово-промислового комплексу, а решта видатків зменшується. 4. Обсяг міжнародної фінансової допомоги стабілізується на рівні не більше 20 млрд грн або зменшується. 5. Прожитковий мінімум для працездатних осіб фіксується на рівні 2023 року. 6. Продовжується руйнування інфраструктури внаслідок обстрілів. Можливості оперативного ремонту об'єктів поступово вичерпуються. 7. В умовах довготривалої війни можливості місцевого самоврядування обмежені. 8. Економіка перебуває в стагнації, ВВП країни продовжує падіння, що не дає змоги подолати наслідки війни.	1. У структурі економіки громади критично зменшується частка малого бізнесу. 2. Інвестиційний і підприємницький клімат у громаді погіршується або залишається на тому ж рівні. 3. Рівень реальної бюджетної забезпеченості громади зберігається на низькому рівні або зменшується. 4. Інфраструктура продовжує зазнавати руйнувань через обстріли. 5. Обсяг коштів на відновлення пошкоджених або зруйнованих об'єктів, модернізацію інфраструктури й благоустрій обмежений. 6. Демографічна динаміка негативна: міграція посилюється. 7. Прискорюється релокація бізнесу до безпечніших регіонів. 8. Нестача робочих місць і невідповідність вакансій попиту призводять до високого рівня безробіття. 9. Зростання кількості внутрішньо переміщених осіб призводить до додаткового навантаження на місцевий бюджет, соціальну сферу та ринок праці.

Результати інерційного сценарію для громади:

- Упродовж наступних років чисельність населення Комишуваської громади критично зменшується: продовжується виїзд кваліфікованих спеціалістів і працездатного населення до відносно безпечних регіонів та за кордон. Демографічна ситуація погіршується – рівень народжуваності падає, а смертність зростає, залишається перевага жіночої частини населення. Молодь залишає громаду швидшими темпами, а частка осіб старшої вікової групи зростає, що збільшує демографічне навантаження на працюючих.
- Доходи агропромислового комплексу громади скорочуються через припинення діяльності частини малого бізнесу через небезпеку.
- Внаслідок зменшення кількості робочих місць у реальному секторі більшість населення виживає за рахунок торгівлі, сфери послуг, бюджетних, пенсійних та соціальних виплат. Активізується трудова міграція кваліфікованої робочої сили за межі громади та за кордон.
- Через нестачу власних доходів громади й обмежені можливості державного бюджету процес відновлення та модернізації інфраструктури розтягується на роки.
- Якість послуг у різних сферах (ЖКГ, освіта, охорона здоров'я, соціальний захист, культура, транспорт тощо) значно погіршується через руйнування й брак фінансування.

Базово-оптимістичний сценарій розвитку (поступове відновлення)

Цей сценарій передбачає стабільне зростання економіки, покращення соціальної інфраструктури та активну інтеграцію громади в регіональні й національні процеси.

Національний рівень	Місцевий рівень
1. Продовження війни на території України у 2025 з встановленням миру наприкінці 2025 року. 2. Економіка адаптувалася до умов війни й почала процес повоєнного відновлення. Є розуміння, що відбудова економіки буде складною, поетапною і тривалою. 3. Розпочинається відбудова зруйнованих об'єктів. 4. Видатки на оборону та підтримку ЗСУ й ВПК стабілізуються або зменшуються, а вивільнені кошти спрямовуються на розвиток, у тому числі регіональний і місцевий (підтримка територіальних громад). 5. Поступове впровадження необхідних реформ на національному та місцевому рівнях у межах зобов'язань щодо членства в ЄС. 6. Запуск державних програм підтримки малих і середніх виробників сільськогосподарської продукції.	1. Громада формує власну ідентичність, а її мешканці активно залучені до суспільного життя та повоєнного відновлення. 2. Починається активне відновлення інфраструктури та поступовий перехід до економічного та соціального розвитку. 3. По мірі реконструкції об'єктів і створення безпечного й комфортного середовища мешканці повертаються додому з інших регіонів і країн. 4. Формуються базові планувальні документи: стратегія розвитку, комплексний план просторового розвитку території громади, схема зонування земель, інвестиційний паспорт тощо. 5. Зростає інтерес інвесторів, донорів та партнерів із розвитку до співпраці з громадою. 6. Підприємницький та інвестиційний клімат у короткостроковій перспективі демонструє помірно-позитивну динаміку, що сприяє відновленню малого й середнього бізнесу. 7. Громада активно залучає кошти з грантових та інвестиційних джерел, реалізуючи принципи гендерного бюджетування.

Результати базово-оптимістичного сценарію:

- Громада поступово вибудовує свій новий імідж інвестиційно-привабливої території, орієнтованої на високі технології та екологічність. Завдяки ефективним діям місцевої та регіональної влади залучено стратегічних інвесторів у пріоритетні галузі.
- Підвищуються доходи малого й середнього бізнесу, хоча динаміка зростання залишатиметься помірно-позитивною.
- Рівень доходів населення поступово зростає, що стимулює розвиток внутрішнього ринку.
- У громаду заходять інвестори, зокрема в галузі з високою доданою вартістю.

За результатами розгляду сценаріїв розвитку робочою групою було визначено базово-оптимістичний сценарій як імовірний варіант розвитку Комишуваської територіальної громади на відповідний період.

РОЗДІЛ IV. СТРАТЕГІЧНЕ БАЧЕННЯ РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ

Стратегічне бачення розвитку територіальної громади – це ключовий елемент планування, який визначає довгострокові цілі та напрямки розвитку. Для Комишуваської територіальної громади стратегічне бачення має враховувати соціально-економічні, екологічні та інфраструктурні аспекти.

Загалом процес розробки стратегії розвитку громади включає кілька важливих етапів:

1. **Організаційний етап** – формування робочої групи, визначення ключових зацікавлених сторін та планування роботи.
2. **Аналітичний етап** – збір даних, проведення SWOT-аналізу, оцінка сильних і слабких сторін громади.
3. **Планувальний етап** – визначення стратегічного бачення, формулювання цілей та завдань.
4. **Консультативний етап** – обговорення з громадськістю, коригування плану відповідно до отриманих пропозицій.
5. **Програмний етап** – розробка конкретних заходів, механізмів реалізації та системи моніторингу.

Комишуваська громада – вільна, відновлена та безпечна громада Запорізького краю, до якої повертаються мешканці та бізнес, щоб створювати комфортні умови проживання для майбутніх поколінь.

РОЗДІЛ V. СТРАТЕГІЧНІ,
ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ ТА
ЗАВДАННЯ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ
ГРОМАДИ

Стратегічні цілі – це напрями розвитку, які допомагають громаді досягти бажаного майбутнього стану. Вони можуть охоплювати різні сфери: бізнес, освіту, соціальні послуги чи державне управління. Кожна стратегічна ціль реалізується через оперативні цілі, що спрямовані на задоволення потреб мешканців громади, розв’язання основних проблем та використання наявних можливостей.

Оперативні цілі та завдання громади – це конкретні короткострокові кроки для досягнення стратегічних цілей. Зазвичай вони включають такі напрями:

- **Розвиток інфраструктури** – ремонт доріг, модернізація комунальних мереж, покращення транспортного сполучення.
- **Підтримка соціальних програм** – забезпечення доступу до якісної освіти, медицини та соціального захисту.
- **Економічний розвиток** – підтримка місцевого бізнесу, залучення інвесторів, створення нових робочих місць.
- **Екологічна стійкість** – заходи з охорони довкілля, впровадження енергоефективних технологій.
- **Розвиток громадянського суспільства** – активізація громадянського спротиву, участь мешканців у прийнятті рішень.

Оперативні цілі дають змогу швидко реагувати на поточні виклики та ефективно використовувати ресурси громади для її сталого розвитку.

Стратегічні та оперативні цілі й завдання Стратегії розвитку Комишуваської селищної територіальної громади на період до 2027 року

СТРАТЕГІЧНІ І ОПЕРАТИВНІ ЦІЛІ	ЗАВДАННЯ
Стратегічна ціль 1. Сталий економічний розвиток громади	
<u>Операційна ціль 1.1.</u> Створення сприятливого інвестиційного клімату	Визначення інвестиційно – привабливих об’єктів.
	Створення сприятливих умов для розвитку бізнес-середовища. Покращення механізму співпраці влади з бізнесом.
Стратегічна ціль 2. Підвищення якості життя у громаді	
<u>Операційна ціль 2.1.</u> Доступні соціальні та адміністративні послуги	Розширення послуг, які надаються Центром надання адміністративних послуг.
	Забезпечення належного надання соціальних послуг та матеріально-технічного оснащення закладів соціальної сфери.

	Психологічна та соціальна допомога особам, які постраждали від військових дій та домашнього насильства.
<u>Операційна ціль 2.2.</u> Покращення стандартів медичного обслуговування населення громади	Реконструкція закладів охорони здоров'я Вдосконалення та зміцнення матеріально-технічної бази закладів охорони здоров'я.
	Збереження та залучення молодих кадрів
<u>Операційна ціль 2.3.</u> Підвищення якості освітніх та культурних послуг та розвиток інфраструктури	Створення безпечних та належних умов для навчання та комфортного перебування дітей у навчальних закладах та підвищення якості освітніх послуг.
	Забезпечення підвозу учнів до навчальних закладів. Забезпечення в повному обсязі закладів освіти шкільними автобусами.
	Покращення матеріально-технічного оснащення закладів культури в обсязі, необхідному для дотримання мінімальних стандартів забезпечення населення якісними і доступними послугами у сфері культури.
	Розвиток молодіжної політики, підтримка молодіжних ініціатив.
Стратегічна ціль 3. Створення безпечних та комфортних умов на території громади	
<u>Операційна ціль 3.1.</u> Підвищення рівня безпеки в громаді	Забезпечити очистку території громади від вибухонебезпечних предметів. Будівництво укриттів. Продовжувати забезпечувати роботу поліцейських офіцерів громади Попередження та реагування надзвичайних ситуацій
<u>Операційна ціль 3.2.</u> Модернізація інфраструктури та благоустрій громади	Ремонт й будівництво доріг та тротуарів на території громади. Покращення транспортного сполучення між населеними пунктами громади.
	Забезпечення належного водопостачання та водовідведення в населених пунктах громади: будівництво, реконструкція, ремонт мереж.
	Благоустрій та озеленення громади.
Стратегічна ціль 4. Розвиток громадянського суспільства та соціальної сфери	

4.1.Підвищення якості надання послуг	Удосконалення роботи центрів надання адміністративних послуг та відділів соціальної допомоги Удосконалення роботи мобільних груп та автономних робочих місць із надання адміністративних послуг у населених пунктах громади.
4.2. Прозорість прийняття рішень, покращення комунікацій влади, бізнесу та громади	Запровадження ефективного електронного урядування в громаді та реєстрів. Участь громади в прийнятті рішень владою. Інформування громади.

Стратегічне бачення Комишуваської громади ґрунтується на принципах відновлення, безпеки та процвітання. Громада прагне стати відновленою і безпечною територією Запорізького краю, куди повертаються мешканці та бізнес, щоб створити гідні умови проживання для майбутніх поколінь. Це бачення реалізується через комплекс стратегічних цілей, які сприяють економічному розвитку та згуртованості суспільства.

Стратегічна ціль 1. Розвинута місцева економіка з доступними послугами

Розвиток місцевої економіки має забезпечити доступ мешканців до якісних послуг. Це включає створення умов для зростання бізнесу, залучення інвестицій і підвищення рівня життя. Підтримка малого та середнього бізнесу, розвиток промислових зон і впровадження інноваційних рішень дозволять громаді стати економічно самодостатньою.

Стратегічна ціль 2. Ефективність місцевої влади
Ефективність місцевого самоврядування є ключовою для процесу відновлення громади та згуртованості мешканців. Місцева влада має забезпечувати прозорість прийняття рішень, сприяти залученню інвестицій, гарантувати безпеку й об'єднувати громаду навколо спільних завдань. Це налагодить взаємодію між органами влади, бізнесом і громадою та сприятиме сталому розвитку.

Стратегічна ціль 3. Забезпечення безпечного та комфортного середовища

Створення безпечно-комфортного середовища включає:

- Інфраструктурні поліпшення – освітлення вулиць, ремонт доріг і тротуарів, облаштування пішохідних зон.
- Безпека та правопорядок – ефективна робота поліцейських офіцерів громади.
- Екологія та чистота – впровадження програм благоустрою, озеленення, роздільного збору сміття.
- Комфортні соціальні простори – облаштування парків, дитячих і спортивних майданчиків, місць для відпочинку й культурних заходів.
- Громадська активність – залучення мешканців через опитування, ініціативи та волонтерські проєкти.

Стратегічна ціль 4. Ефективний розвиток громадянського суспільства

Необхідно налагодити партнерство між органами місцевої влади та інститутами громадянського суспільства, а також покращити якість надання соціальних та адміністративних послуг.

Очікувані результати:

- Залучення громадськості до формування й реалізації місцевої політики: обговорення пропозицій щодо соціально-економічного розвитку.
- Покращення доступу жителів до публічної інформації.
- Створення цифрової інфраструктури для відкритості, прозорості й зручності отримання інформації, надання адміністративних послуг.
- Своєчасне інформування громади про діяльність місцевої влади.
- Забезпечення комфортного та безпечного середовища для життєдіяльності.

Перелік проєктів місцевого розвитку Комишуваської територіальної громади

Оперативна ціль, на досягнення якої спрямований проєкт місцевого розвитку	Назва проєкту / програми місцевого розвитку	Загальний орієнтовний бюджет проєкту
Підвищення якості освітніх та культурних послуг та розвиток інфраструктури Підвищення рівня безпеки в громаді	Нове будівництво протирадіаційного укриття Комишуваської гімназії "Джерело" Комишуваської селищної ради	н/д
Покращення стандартів медичного обслуговування населення громади	Реконструкція фасаду та покрівлі будівлі лікувального корпусу № 1 Комунального некомерційного підприємства "Центр первинної медико- санітарної допомоги" Комишуваської селищної ради Оріхівського району Запорізької області за адресою: Запорізька обл., Оріхівський р- н, смт. Комишуваха, вул. Смирнова буд. 3	н/д
Підвищення якості освітніх та культурних послуг та розвиток інфраструктури Підвищення рівня	Нове будівництво протирадіаційного укриття Комишуваської гімназії "Джерело" Комишуваської селищної ради	697,1 млн грн

безпеки в громаді		
Покращення стандартів медичного обслуговування населення громади Підвищення рівня безпеки в громаді	“Нове будівництво протирадіаційного укриття будівлі КНП «ЦПМСД» КСР за адресою: Запорізька обл., Запорізький р-н, смт Комишуваха, вул. Смирнова, 3	н/д
Модернізація інфраструктури та благоустрій громади	«Нове будівництво водоводу на смт Комишуваха. КП «Облводоканал» ЗОР» Загальний орієнтовний бюджет проєкту	216,0 млн грн

РОЗДІЛ VI. ПРОВЕДЕННЯ
МОНІТОРИНГУ,
ОЦІНЮВАННЯ РЕАЛІЗАЦІЇ
СТРАТЕГІЇ

Впровадження Стратегії здійснюватиметься на основі партнерства, координації та узгодження діяльності всіх учасників процесу, а також через організаційні, фінансові й інформаційні заходи та реалізацію цільових програм.

Моніторинг виконання Стратегії проводитиметься щорічно у форматі звіту про досягнення стратегічних цілей і реалізацію запланованих заходів. Звіт оприлюднюватиметься на офіційному сайті громади та представлятиметься на сесії селищної ради. Контроль за виконанням Стратегії покладається на Комишуваську селищну раду та її виконавчий комітет.

Відстеження прогресу за визначеними індикаторами результативності та показниками дасть змогу оцінити ефективність реалізації Стратегії, що є основною метою системи моніторингу.

Усі пропозиції щодо змін і доповнень до Стратегії виносяться на розгляд сесії селищної ради.